

Raadsvoorstel

Onderwerp: Gemeentelijke rolneming bij uitwerken oprichten energie-entiteit collectief systeem De Wolfskamer

Raadsvergadering	10 juli 2025, agendapunt 9 - zie apart besluitblad -
Datum raadsvoorstel	2 juni 2025
Bijlage(n)	3
Zaaknummer	Z.408309 / D.1891931
Behandeld in commissie	Fysiek Domein 25 juni 2025, agendapunt 7.2
Portefeuillehouder	Wethouder G. Rebel
Informatie bij	Ruud Kwant
E-mail / telefoonnummer	r.kwant@huizen.nl / 035-5281630

Voorgesteld besluit

- 1. Instemmen met het uitwerken van een 100% gemeentelijke project-BV als voorkeursrolnemingsmodel voor het collectieve warmte- en koudesysteem De Wolfskamer.*
- 2. Instemmen met het verkennen van het gewenste rolnemingsmodel voor de bredere warmteopgave in Huizen, voortbouwend en aansluitend op het rolnemingsmodel voor De Wolfskamer en aansluitend bij het besluit kansrijke gebieden collectieve warmte.*
- 3. Instemmen met het beschikbaar stellen van een budget van € 50.000 voor de voorbereiding en uitwerking van de energie-entiteit, te dekken uit de reserve milieubeleid.*

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

Op 20 maart 2025 heeft uw raad ingestemd met de stedenbouwkundige visie, stedenbouwkundig kader, beeldkwaliteitsplan (bkp) en de aanleg van een collectorveld voor de energievoorziening voor de woningbouw op De Wolfskamer. Uw raad heeft ingestemd met de aanleg van dit collectorveld onder de voorwaarde dat er een energie-entiteit wordt opgericht. Het voorliggende voorstel bevat de eerste stap in de uitwerking van deze energie-entiteit.

In bovenvermeld besluit wordt gesteld dat de keuze voor de rolneming van de gemeente in de energie-entiteit Wolfskamer niet alleen voor De Wolfskamer moet worden gemaakt, maar voor alle mogelijk toekomstige warmtenetten.

In de Notitie Sturen op Duurzaamheid, ook vastgesteld in uw raad d.d. 20 maart 2025, is bovendien aangegeven dat de gemeente met de oprichting van de energie-entiteit voor De

Wolfskamer maatwerk levert voor de governance (energie-entiteit) van een collectief systeem, wat als een blauwdruk kan dienen voor de publieke deelname in warmtenetten die in het kader van de Wet collectieve warmte (WcW) verplicht wordt gesteld.

Ter voorbereiding van voorliggend voorstel is er een nadere verkenning gedaan op deze rolneming van de gemeente in collectieve warmte. Dit heeft bovenstaand verband van rolneming van de gemeente in De Wolfskamer versus rolneming in de totale warmteopgave onderstreept.

Argumentatie

Hoewel ook zonder energie-entiteit voor De Wolfskamer een collectorveld tot stand zou kunnen komen is de strategische keuze gemaakt om de oprichting van een energie-entiteit te onderzoeken. De reden is tweeledig:

1. *De slagingskans voor realisatie van de collectieve energievoorziening De Wolfskamer is groter bij oprichting van een energie-entiteit;*
2. *Voor zowel De Wolfskamer als voor de bredere gemeentelijke warmteopgave is het perspectief dat dit op lange termijn voordelen biedt. Het geeft tegelijkertijd een impuls aan de toekomstige besluitvorming die nodig is ten aanzien van de gemeentelijke rolneming in de warmtetransitie als geheel.*

In dit raadsvoorstel wordt daarom zowel om instemming gevraagd voor het uitwerken van de energie-entiteit (voorkeursrolnemingsmodel) voor het collectief energiesysteem De Wolfskamer (beslispunt 1) als om een verdere verkenning van een rolnemingsmodel gemeentebreed (beslispunt 2).

Beslispunt 1

Op basis van uw raadsbesluit van 20 maart 2025 “de stedenbouwkundige visie, stedenbouwkundig kader, beeldkwaliteitsplan (bkp) en de aanleg van een collectorveld voor de energievoorziening voor de woningbouw op De Wolfskamer” hebben wij de benodigde energie-entiteit voor de collectieve energievoorziening verkend, op basis van de door AKD onderzochte 6 varianten voor gemeentelijke rolneming in collectieve warmte (zie bijlage 1 – schematische weergave rolneming en memorandum, AKD).

Vervolgens is er ambtelijk, via de stuurgroep De Wolfskamer, een voorstel gedaan om het aantal nader te onderzoeken varianten voor rolneming terug te brengen van 6 naar 3 (zie bijlage 2 – Afwegingskader rolneming gemeente collectieve warmte, De Wolfskamer – voor de gebruikte criteria). Op basis hiervan zijn de volgende drie varianten voor gemeentelijke rolneming in collectieve warmte verkend:

- *Variant 1: de gemeente voert zelf uit;*
- *Variant 2: gemeentelijk warmtebedrijf (100% deelneming gemeente);*
- *Variant 3: publiek-private samenwerking / publiek-publieke samenwerking (PPS) (gemeente richt een warmtebedrijf op met publieke en/of private partner).*

Op basis van deze nadere verkenning wordt voorgesteld variant 2 nader uit te werken: een gemeentelijke project-BV met uitvoering via een Design-Build-Maintain-Operate (DBMO¹) contract (zie bijlage 2 voor details en de voor- en nadelen van de drie varianten). Hieronder zetten we de argumenten voor deze keuze op een rij.

1.1 Maximale sturing en publieke regie

¹ Een DBMO contract is een contract tussen de gemeente en een marktpartij, waarbij de marktpartij verantwoordelijk is voor het ontwerp, de aanleg, het beheer en de exploitatie van het collectief systeem

De gemeente Huizen wil collectieve warmte ontwikkelen met een ambitie om publieke sturing aan te brengen. Die ambitie vraagt om directe sturing op belangrijke maatschappelijke waarden zoals:

- **Betaalbaarheid** van warmtelevering (**geen risico's voor bewoners**)
- **Duurzaamheid** van de bron en het net
- **Transparantie** in de bedrijfsvoering
- **Aansluiting mogelijk op wijkgerichte plannen** en de uitgangspunten in de Warmtevisie (2022-2026)

Als 100% aandeelhouder behoudt de gemeente volledige zeggenschap over het warmtebedrijf. Hierdoor kunnen strategische keuzes – zoals fasering van uitrol, regie op de (nieuwbouw)ontwikkeling en koppeling met andere bronnen – in lijn gebracht worden met het gemeentelijk beleid. Tevens creëren we ruimte voor lokale participatie.

1.2 Toekomstbestendigheid binnen de Wcw / opschaalbaar voor totale opgave

De op handen zijnde Wet collectieve warmte (Wcw) schrijft voor dat een warmtebedrijf – met integrale verantwoordelijkheid voor netbeheer en levering – een publiek meerderheidsbelang moet hebben bij warmtenetten met meer dan 1.500 aansluitingen. Voor het project De Wolfskamer, met circa 200 woningen, geldt deze verplichting formeel niet.

Toch biedt het volledig in publieke handen houden van het warmtebedrijf belangrijke strategische voordelen. Zo behoudt de gemeente maximale flexibiliteit om het warmtebedrijf in de toekomst onder te brengen in een breder lokaal of regionaal publiek warmtebedrijf, zodra zo'n structuur ontstaat. Hierdoor is het construct opschaalbaar binnen de voorziene ontwikkeling van collectieve warmte voor de gemeente in z'n totaliteit.

De op te richten energie-entiteit (met keuze voor gemeentelijke rolneming) is in eerste aanleg noodzakelijk voor beheer van het collectief systeem De Wolfskamer, maar moet zodanig worden ingericht dat het in de toekomst kan opgaan in een constructie waarbij een groter gebied voor collectieve warmte kan worden bediend.

1.3 Grip op tarief en delen risico's

De gekozen structuur zorgt ervoor dat risico's beheersbaar blijven:

- Door als enige aandeelhouder op te treden, houdt de gemeente grip op financiële keuzes zoals tariefstelling, investeringen, en fasering van de uitrol.
- De daadwerkelijke uitvoering – inclusief ontwerp, aanleg en exploitatie – wordt uitbesteed aan een private partner via een contractrelatie. Hierdoor blijven technische en operationele risico's grotendeels bij de marktpartij liggen.
- Door uitbesteding via een DMBO-contract benutten we de expertise en slagkracht van externe partners

Op basis van (met name) bovenstaande argumentatie onder 1.3 zijn variant 1 en 3 afgevallen en stellen we voor om variant 2, het voorkeursmodel “gemeentelijke project-BV” voor rolneming van de gemeente in het collectief systeem voor De Wolfskamer, verder uit te werken.

Beslispunt 2

Omdat het project De Wolfskamer vooruitloopt op de bredere opgave voor Huizen en de aanbesteding voor de woningbouw en infra al voorzien is in Q4 2025, is een keuze voor het rolnemingsmodel voor De Wolfskamer specifiek nu al noodzakelijk. We stellen daarom een groeipad voor in twee fasen:

- **In de eerste fase** werken we toe naar de uitwerking van een gemeentelijke project-BV met optimale regie, slagkracht en schaalbaarheid (beslispunt 1).

- **In de tweede fase** – tijdens het opstellen van het warmteprogramma (vaststelling uiterlijk eind 2026) – werken we de rolneming van de gemeente in collectieve warmte voor de totale opgave verder uit. In deze tweede fase wegen we de kansen en risico's van 100% aandeelhouderschap af tegen strategische samenwerking met publieke en/of private partijen op aandeelhoudersniveau. We werken dit uit in de besluitvorming omtrent het op te stellen warmteprogramma (zie bijlage 3 – Notitie opschaling collectieve warmte, Huizen).

Gelijktijdig met de uitwerking van het collectief systeem voor project De Wolfskamer loopt er een traject collectieve warmte gemeente-breed. Hiervoor is op 6 maart 2025 door het college het besluit kansrijke gebieden collectieve warmte genomen. Dit besluit biedt de basis voor overleg met onze partners en uitwerking van de collectieve warmte-opgave in Huizen. De notitie opschaling collectieve warmte (bijlage 3) is ter informatie toegevoegd aan dit Raadsvoorstel. Hierin staat op hoofdlijnen beschreven hoe we de opschaling van collectieve warmte, met de kennis van nu, voor ogen hebben.

We vragen middels dit raadsvoorstel toestemming om de rolneming van de gemeente in collectieve warmte gemeentebreed verder uit te werken. De redenen hiervoor zijn:

- Vanwege de kansen voor opschaling van collectieve warmte (bijlage 3) is een keuze over de rolneming van de gemeente hierin noodzakelijk.
- Omdat we nu aan uw raad voorleggen om het voorkeursmodel voor De Wolfskamer verder uit te werken, brengen we de nodige versnelling aan en bouwen we aan expertise, benodigd voor de samenwerking met partners in de warmtetransitie (dit werken we uit in het op te stellen warmteprogramma (zie bijlage 3)).
- Het bieden van ruimte voor lokale participatie (met HuizenDuurzaam in het bijzonder) is een belangrijk uitgangspunt dat door de raad is meegegeven binnen het raadsbesluit Stedenbouwkundige visie, kader en beeldkwaliteitsplan woningbouw De Wolfskamer d.d. 20 maart 2025. Om deze ruimte te bieden is onderzoek naar de gemeentebrede rolneming in collectieve warmte van HuizenDuurzaam noodzakelijk.

Beslispunt 3

De verdere voorbereiding en uitwerking van een gemeentelijke project-BV vergt specifieke (juridische) kennis, die niet voldoende in huis is. Hiervoor moet expertise ingehuurd worden bij een of meerdere externe partijen. De kosten voor deze uitwerking zijn geraamd op € 50.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag ten laste te brengen van de reserve Milieubeleid.

Vervolg

De uitkomsten van de uitwerking bij beslispunt 1 en de verkenning bij beslispunt 2 worden nog aan uw raad teruggekoppeld, voorafgaand aan (definitieve) besluitvorming door uw raad.

Kanttelingen

De mogelijke oprichting van een 100% gemeentelijk warmtebedrijf brengt met zich mee dat de gemeente volledig verantwoordelijk is voor de inbreng van het benodigde eigen vermogen. Er is dan dus sprake van een directe financiële betrokkenheid. Het is voor de uitwerking van het rolnemingsmodel "100% gemeentelijke project-BV" belangrijk om op hoofdlijnen de risico's voor een eventueel vervolgtraject in beeld te hebben. Dit betekent concreet:

- De gemeente staat dan aan de lat voor de volledige financiering van het eigen vermogen dat nodig is voor de ontwikkeling en opstart van het warmtenet.
- Daarmee neemt de gemeente in dat geval ook het bijbehorende risico: bij tegenvallende exploitatie of vertragingen draagt zij het eerste verlies.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Alternatieven

Private concessie

Een alternatief voor het voorkeursalternatief van een 100% gemeentelijke project-BV is een private concessie. Hoewel marktpartijen betrokken worden in de uitvoering (maar niet via een totale concessie) bij het voorkeursalternatief, wordt binnen dit alternatief van een private concessie de volledige exploitatie via een concessie aan een marktpartij gegund. Belangrijke redenen waarom dit alternatief niet de voorkeur heeft, zijn:

- **Beperkte sturing door de gemeente:** De gemeente kan slechts indirect sturen via het contract en heeft geen aandeelhouderschap of zeggenschap in de exploitant.
- **Beperkte inpasbaarheid in bredere warmtestrategie:** Een private partij denkt vanuit rentabiliteit, terwijl koppeling met wijkgerichte plannen, sociale doelen en toekomstige bronnen publieke regie vergt.
- **Moeilijke samenwerking bij toekomstige uitbreiding:** Nieuwe bronnen of wijken integreren in een privaat uitgebaat net vraagt heronderhandeling en kan leiden tot vertraging of extra kosten.
- **Beperkte schaal van de collectieve voorziening,** hetgeen ervoor kan zorgen dat marktpartijen niet geïnteresseerd zijn om de volledige risico's te dragen.

De private concessievariant valt af omdat in hoofdzaak hiermee de publieke regie wordt beperkt op een domein dat juist vraagt om sterke publieke sturing.

Publiek-publieke/ publiek-private samenwerking op aandeelhoudersniveau

De mogelijkheid om een publieke of private partner (zoals een publiek netwerkbedrijf of marktpartij) als medeaandeelhouder op te nemen is overwogen, maar op dit moment nog niet passend. De belangrijkste argumenten hiervoor zijn:

- **De schaal van het project is te beperkt** om voldoende rendement te bieden voor de marktpartijen.
- **Een publiek-private samenwerking vergt langdurige afstemming** over eigenaarschap, rollen en besluitvorming. Voor het project De Wolfskamer betekent dit dat kostbare tijd verloren gaat in de opstartfase, terwijl juist snelheid en voortgang nu belangrijk zijn om de realisatie niet te vertragen.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Vanwege de wens van uw raad tot het betrekken van de energie coöperatie HuizenDuurzaam in het traject tot het oprichten van de energie-entiteit zijn we constructief in gesprek met HuizenDuurzaam.

Daarbij is het aannemelijk om binnen de energie-entiteit van het collectief systeem De Wolfskamer in deze fase geen mede aandeelhouders toe te laten, vooral vanwege de beperkte schaalgrootte. Als er in deze fase dan toch ruimte zou worden geboden voor financiële participatie dan is dat enkel voor de eindgebruikers (lees: toekomstige bewoners van de appartementen). Dit zal dan niet gelden voor de energiecoöperatie omdat zij geen eindgebruiker zijn. Dit alles is in de geest van de concept Wet Collectieve warmte (Wcw). Een andere reden is dat HuizenDuurzaam er nu nog niet op is ingericht en het ook aan de kant van de gemeente ontwikkeltijd vergt omdat het opzetten van een energie-entiteit nieuw voor ons is.

We zullen in het toekomstig traject (opschaling collectieve warmte) de mogelijke participatie van onze energiecoöperatie in collectieve warmtesystemen verder onderzoeken. Daarbij ligt de weg open (en zijn er juridisch) mogelijkheden voor participatie door:

- Financiële participatie in een warmtebedrijf als minderheidsaandeelhouder
- Participatie als initiatiefnemer binnen een warmtegemeenschap als enig aandeelhouder
- Participeren als Raad van advies aan het warmtebedrijf

Toegankelijkheid

De informatie over dit project wordt op onze website volgens de richtlijnen van de toegankelijkheid ontsloten.

Beslistermijn

Er is geen wettelijke beslistermijn. Op grond van de projectplanning voor De Wolfskamer, vindt verdere besluitvorming over besispunt 1 (rolnemingsmodel project BV) plaats in Q1 2026.

Financiële paragraaf

Voor de voorbereiding en uitwerking van de (oprichting van) een gemeentelijke project BV Wolfskamer wordt € 50.000 onttrokken aan de reserve milieubeleid. Deze onttrekking wordt bij de eerstvolgende begrotingsactualisering verwerkt.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

Indien naar aanleiding van de voorgestelde uitwerking wordt geadviseerd om een project-BV voor De Wolfskamer op te richten, dient op basis van artikel 160 lid 2 Gemeentewet eerst een ontwerpbesluit aan uw raad te worden voorgelegd voor wensen en bedenkingen. Artikel 160 lid 2 luidt als volgt:

'Het college besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerp-besluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.'

Primair ziet dit artikel dus toe op de oprichting en deelname in een vennootschap, waarbij uw raad wordt geacht te toetsen of het openbaar belang hiermee wordt gediend. Uw input nemen wij vervolgens mee bij onze definitieve besluitvorming.

Collegeprogramma

Relevante onderdelen uit het collegeprogramma: Wonen en leefomgeving (3)

- 3.4.7. Mogelijkheden voor aanwending van de reserve milieubeleid.
- 3.6.3. Bij grote structurele wijkrenovaties wordt gekeken naar de mogelijkheid van meekoppelkansen bij het uitrollen van een warmtenet.
- 3.6.4. Kennis op het gebied van nieuwe technieken die kunnen bijdragen aan de noodzakelijke energietransitie worden in deze periode uitgebreid.

Begroting

Niet van toepassing.

Eerdere besluiten

- Raadsbesluit Stedenbouwkundige visie, kader en beeldkwaliteitsplan woningbouw De Wolfskamer d.d. 20 maart 2025

Voorgeschreven procedure

Oprichting van een project BV voor het collectief systeem De Wolfskamer wordt verder uitgewerkt na besluitvorming door uw raad. In het vervolgtraject werken we toe naar besluitvorming door uw raad in Q1 2026 over het ontwerpbesluit voor de energie-entiteit voor De Wolfskamer en - ook door uw raad - definitieve besluitvorming hierover in Q3 2026.

Volgens planning wordt in Q4 2025 gestart met de aanbesteding voor de woningbouw. We nemen in de aanbestedingsstukken op dat energie moet worden afgenomen van de energie-entiteit. Maar het is nog niet noodzakelijk dat dan al besluitvorming over de energie-entiteit heeft plaatsgevonden. We starten immers pas met de aanbesteding voor het collectorveld na besluitvorming door uw raad over de energie-entiteit.

Kader- en beleidsnota's

1. *Raadsbesluit "Stedenbouwkundige visie, kader en beeldkwaliteitsplan woningbouw de Wolfskamer" d.d. 20 maart 2025*
2. *Collegebesluit kansrijke gebieden collectieve warmte, 4 maart 2025*
3. *Sturen op Duurzaamheid, 20 maart 2025*
4. *Warmtevisie 2022-2026 "Nu isoleren, straks aardgasvrij" (2021)*
5. *Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid (2021), herijkt in 2024*
6. *4^e Tussenrapportage Milieuprogramma 2021-2025, vastgesteld in de raad van 13 februari 2025*

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Schematische weergave rolneming en memorandum van AKD
2. Afwegingskader rolneming gemeente collectieve warmte, De Wolfskamer
3. Notitie opschaling collectieve warmte, Huizen

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

Dit voorstel is behandeld in de vergadering van de commissie Fysiek Domein van 25 juni jl.. De fractievertegenwoordiging in de commissie van GroenLinks adviseert u in te stemmen met het voorstel.

De fractievertegenwoordiging in de commissie van Dorpsbelangen Huizen adviseert u tegen het voorstel te stemmen.

De fractievertegenwoordigingen van D66, CDA, PvdA, PIT Huizen, Transparant Huizen, VVD, ChristenUnie, Leefbaar Huizen en SGP konden nog geen standpunt innemen en namen het voorstel mee terug naar de fractie.